

BLODBAD I SVT BARN OCH AGENDA OM PARTYKNARKARE FRIADES

Två SVT-ärenden var uppe på granskningsnämndens senaste sammanträde. Det var dels en intervju i *Agenda* med en narkotikapolis, där flera anmälare ansåg att det var en för ensidig bild som gavs av svensk narkotikapolitik. Serien *Världens värsta kungar* hade ett avsnitt om Karl IX:s tid vid makten, där Linköpings blodbad skildrades med avhuggna kroppsdelar på gatorna. En anmälare ifrågasatte lämpligheten i sådant innehåll i ett barnprogram. Granskningsnämnden friade dock båda ärendena.

LINKÖPINGS BLODBAD VAR INTE FÖR BLODIGT FÖR SVT BARN

FRIAT: *Världens värsta kungar*, SVT Barn, program om Karl IX; fråga om mediets genomslagskraft och våldsskildringar. Dnr. 23/00338.

Programserien *Världens värsta kungar* handlade om några av världshistoriens allra grymmaste regenter. Det aktuella avsnittet sändes i SVT Barn och handlade om Karl IX. Programmet inleddes med att kungen bland annat sa att han var där för att "göra kaos med Sverige". Därefter följde en återkommande vinjett, där programledaren bland annat sa: "Tortyr, brutala blodbad och allmän galenskap. Genom historien har vissa rötägg till kungar, kejsare och härskare plågat oss vanliga människor med sina vansinniga påhitt."

Efter vinjetten berättade programledaren om Karl IX och Linköpings blodbad. Han träffade sedan två barn, som fick en hink och en kvast för att utföra sin första utmaning som var att "städa upp efter blodbadet". Barnen plockade upp modeller av kroppsdelar från en kullerstensgata där det rann röd vätska. Något senare i programmet visades en scen där programledaren och barnen träffar kungen. De befann sig vid en ansamling ved, där några modeller av avhuggna huvuden var utplacerade. Barnen fick nya utmaningar för att bevisa att de inte var häxor.

Programmet anmäldes av en person som ifrågasatte om det var lämpligt för barn. Berättelsen var rå med blod som rann ner för gatan och med realistiska avhuggna huvuden och andra kroppsdelar.

SVT skrev i sitt yttrande att *Världens värsta kungar* var ett humoristiskt och lekfullt historieprogram. Hela serien tog upp händelser som är våldsamma och brutala, men samtidigt viktiga för förståelsen av vår historia. Programformatet, där leken och parodin prioriteras framför autentisk dramatisering, är inspirerat av barns lekar. Det aktuella avsnittets upplägg var noga avvägt för att tittaren inte skulle överraskas av scener som kunde uppfattas som skrämmande. Barnen som deltog var roade och äcklade, men aldrig rädda. Blod, eller i alla fall röd vätska, rann över gatstenarna men inget av det dramatiska och otäcka, såsom avrättningarna, gestaltades. Fokus låg i stället på de deltagande barnens reaktioner och berättelser om upplevelsen. Tonen var humoristisk och lekfull i hela programmet. Även formen framhävde att allt var på låtsas, i den inledande presentationen av kungen förstärktes exempelvis fiktionen av grafik och mikrofon i bild.

Programmet friades. Granskningsnämnden skriver i sitt beslut att programmets innehåll inte var så skrämmande att tidpunkten för sändningen, det vill säga före klockan 21.00, medförde att det stred mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAG OM PARTYKNARKARE I AGENDA ANMÄLDES AV FLERA – FRIADES I NÄMNDEN

FRIAT: *Agenda*, SVT2, 2023-02-19, inslag om polisens arbete mot narkotika; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 23/00605.

Inslaget handlade om narkotikaförsäljningens roll för de kriminella gängens framväxt samt det personliga ansvar som droganvändare och så kallade partyknarkare har gentemot detta. I studion intervjuades bland annat justitieministern om vad han tyckte om att så många svenskar köper droger av de kriminella gängen och vilket ansvar de har. I intervjun lyftes regeringens förslag på skärpta straff för de som säljer små mängder narkotika. Programledaren frågade varför regeringen inte höjer straffet även för de som brukar narkotika.

I studion intervjuades också en poliskommissarie i Stockholm. Han presenterades av programledaren som sade att han arbetat som narkotikapolis i 25 år och att han också var ordförande för Svenska narkotikapolisföreningen, som står bakom en restriktiv narkotikapolitik. Poliskommissarien redogjorde i intervjun bland annat för narkotikapolisens historik inom myndigheten samt för deras resurser i dag. Han fick även frågor om arbetet kring brott relaterade till narkotika och polisens arbete mot de kriminella gängen samt kopplingen mellan dessa.

Inslaget anmäldes av flera personer som i huvudsak ansåg att inslaget var ensidigt eftersom det uteslutande skildrade förespråkare för en restriktiv narkotikapolitik och att det i sammanhanget var fel att en företrädare för Svenska narkotikapolisföreningen intervjuades. En anmälare menade att det var svårt att veta i vilken egenskap han uttalade sig – som polis eller som företrädare för föreningen. Anmälarna ansåg även att någon som företräder en mindre repressiv narkotikapolitik borde ha fått medverka och att även detta perspektiv borde ha belysts. Ytterligare ett perspektiv som anmälarna efterlyste var forskning från andra länder eller beskrivningar om hur frågan hanterats i andra länder.

I yttrandet skrev SVT bland annat att det aktuella inslaget var ett av två fördjupningar i ämnet som gjorts i *Agenda* i år. Det första inslaget, som sändes i januari, var ett längre reportage utifrån frågeställningen om huruvida lagen som kriminaliserar eget bruk av narkotika borde utredas. Detta bland annat mot bakgrund av att många länder i Europa valt att avkriminalisera eget bruk av narkotika. Bakgrunden till att poliskommissarien intervjuades i det nu aktuella inslaget var att han har mer än 25 års erfarenhet av narkotikaspaning och ingripande mot knarklangare, missbrukare och partyknarkare i krogmiljö. I inslaget uttalade sig kommissarien utifrån sin erfarenhet som narkotikapolis. Han fick inga frågor kring vare sig legalisering eller avkriminalisering av eget bruk av narkotika.

I beslutet skriver granskningsnämnden att inslagets utgångspunkt var väl i linje med SVT:s skyldighet att belysa aktuella ämnen och medförde inte i sig att programmet stred mot kravet på opartiskhet. Det förhållande att det i sammanhanget inte medverkade någon som förespråkade en mindre restriktiv narkotikapolitik eller att det inte gjordes jämförelser med andra länders narkotikapolitik medför inte att inslaget stred mot kraven på opartiskhet eller saklighet. Granskningsnämnden konstaterar vidare att poliskommissariens roller tydligt presenterades. Vad anmälarna anfört i denna del, och i övrigt, medför heller inte att inslaget stred mot kraven.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!